

SADRŽAJ

1. VITAMINI	1
1.1. Istorijat istraživanja	1
1.2. Nomenklatura i klasifikacija vitamina	2
1.3. Opšte karakteristike vitamina	4
1.4. Prirodni izvori vitamina	5
1.5. Potrebne količine vitamina	6
2. VITAMINI I PROVITAMINI A-GRUPE	13
2.2. Prirodni izvori	14
2.3. Hemijska struktura i vitaminsko dejstvo	14
2.4. Resorpcija i metabolizam	17
2.5. Biohemijsko dejstvo	18
2.5.1. Učešće vitamina A u procesu vida	19
2.5.2. Uloga vitamina A u metabolizmu kože	22
2.5.3. Uloga vitamina A u aktiviranju imunog sistema	22
2.5.4. Regulacija ekspresije gena	23
2.5.5. Uticaj na prenatalni razvoj	23
2.5.6. Obrazovanje crvenih krvnih zrnaca	23
2.5.7. Vitamin A kao preventivno sredstvo u suzbijanju kancera	23
2.6. Hipovitaminoza, avitaminoza i hipervitaminoza	23
2.7. Potrebne količine	24
2.8. Interakcije sa drugim nutrientima	25
2.9. Fizičko-hemijske osobine vitamina i provitamina A	25
2.10. Metode za određivanje vitamina i provitamina A	27
2.11. Promene sadržaja provitamina i vitamina A u namirnicama	28
2.12. Primena preparata vitamina A u prehrambenoj industriji	29
2.13. Proizvodnja vitamina A i karotenoida	30
3. VITAMINI I PROVITAMINI D-GRUPE	35
3.1. Istorijat istraživanja	35
3.2. Prirodni izvori	36
3.3. Hemijska struktura i biološka aktivnost	36
3.4. Prevođenje provitamina D u vitamin D	37
3.5. Resorpcija i metabolizam	39
3.6. Biohemijsko dejstvo	39
3.7. Hipovitaminoza, avitaminoza i hipervitaminoza	41
3.8. Potrebne količine	42
3.9. Fizičko-hemijske osobine kalciferola	43
3.10. Promene sadržaja vitamina D u toku prerade i uskladištenja namirnica	43
3.11. Primena preparata vitamina D u prehrambenoj industriji	43
3.12. Biotehnoška proizvodnja vitamina D	44
3.13. Metode za određivanje vitamina i provitamina D	46
4. VITAMIN E	47
4.1. Istorijat istraživanja	47

4.2. Prirodni izvori	47
4.3. Hemijska struktura	49
4.4. Biološka aktivnost.....	51
4.5. Resorpcija i metabolizam.....	52
4.6. Biohemijsko dejstvo.....	52
4.7. Avitaminoza i hipovitaminoza	54
4.8. Potrebne količine.....	54
4.9. Fizičko-hemijske osobine tokoferola	55
4.10. Metode za određivanje tokoferola.....	55
4.11. Promena sadržaja tokoferola u namirnicama	56
4.12. Primena preparata tokoferola u prehrambenoj industriji.....	56
4.13. Proizvodnja tokoferola.....	57
5. VITAMINI K	61
5.1. Istorijat istraživanja.....	61
5.2. Prirodni izvori	62
5.3. Hemijska struktura	62
5.4. Antagonisti vitamina K	64
5.5. Resorpcija i metabolizam.....	65
5.6. Biohemijsko dejstvo.....	65
5.7. Avitaminoza i hipovitaminoza	68
5.8 Potrebne količine.....	69
5.9. Fizičko-hemijske osobine	69
5.10. Metode za određivanje vitamina K	70
5.11. Biosinteza vitamina K u mikroorganizmima	70
VITAMINI B GRUPE.....	71
6. VITAMIN B1 (Tiamin).....	73
6.1. Istorijat istraživanja.....	73
6.2. Prirodni izvori	74
6.3. Hemijska struktura i biološka aktivnost.....	74
6.3.1. Antivitamini tiamina	75
6.4. Resorpcija i metabolizam.....	76
6.5. Biohemijsko dejstvo.....	77
6.6. Hipovitaminoza i avitaminoza	81
6.7. Potrebne količine.....	82
6.8. Fizičko-hemijske osobine tiamina.....	82
6.9. Metode za određivanje tiamina	83
6.10. Promena sadržaja tiamina u namirnicama.....	84
7. VITAMIN B₂ (RIBOFLAVIN).....	87
7.1. Istorijat istraživanja.....	87
7.2. Prirodni izvori	88
7.3. Hemijska struktura i vitaminsko dejstvo.....	88
7.4. Resorpcija i metabolizam.....	90

7.5. Biohemijsko dejstvo.....	90
7.6. Avitaminoza i hipovitaminoza	93
7.7. Potrebne količine.....	94
7.8. Fizičko-hemijske osobine riboflavina	95
7.9. Promena sadržaja riboflavina u namirnicama	96
7.10. Biosinteza riboflavina	96
7.11. Proizvodnja riboflavina.....	97
8. PANTOTENSKA KISELINA	99
8.1. Istorijat istraživanja.....	99
8.2. Prirodni izvori	99
8.3. Hemijska struktura i biološka aktivnost.....	99
8.4. Antivitamini	101
8.5. Biosinteza pantotenske kiseline	101
8.6. Resorpcija i metabolizam.....	103
8.7. Biohemijsko dejstvo.....	103
8.8. Avitaminoza i hipovitaminoza	104
8.9. Potrebne količine.....	104
8.10. Fizičko-hemijske osobine pantotenske kiseline	105
8.11. Proizvodnja pantotenske kiseline.....	106
9. NIACIN	109
9.1. Istorijat istraživanja.....	109
9.2. Prirodni izvori	110
9.3. Hemijska struktura i biološka aktivnost.....	110
9.4. Resorpcija i metabolizam.....	112
9.5. Biohemijsko dejstvo.....	117
9.6. Avitaminoza i hipovitaminoza	119
9.7. Potrebne količine.....	120
9.8. Fizičko-hemijske osobine niacina	121
9.9. Promene sadržaja niacina u namirnicama	122
9.10. Proizvodnja nikotinske kiseline	122
10. VITAMIN B₆ (PIRIDOKSIN)	125
10.1. Istorijat istraživanja.....	125
10.2. Prirodni izvori	126
10.3. Hemijska struktura i biološka aktivnost.....	126
10.4. Resorpcija i metabolizam.....	128
10.5. Biohemijsko dejstvo.....	129
10.6. Avitaminoza i hipovitaminoza	134
10.7. Potrebne količine.....	134
10.8. Fizičko-hemijske osobine vitamina B ₆	134
10.9. Promene sadržaja vitamina B ₆ u namirnicama.....	135
10.10. Proizvodnja piridoksina	135
11. FOLNA KISELINA	137

11.1. Istorijat istraživanja.....	137
11.2. Prirodni izvori	137
11.3. Hemijska struktura i biološka aktivnost.....	138
11.4. Resorpcija i metabolizam.....	140
11.5. Biohemijsko dejstvo.....	141
11.6. Avitaminoza i hipovitaminoza	146
11.7. Potrebne količine.....	147
11.8. Fizičko-hemijske osobine folne kiseline	147
11.9. Promene sadržaja folne kiseline u namirnicama	148
12. VITAMIN B₁₂ (KOBALAMIN)	149
12.1. Istorijat istraživanja.....	149
12.2. Prirodni izvori	149
12.3. Hemijska struktura i biološka aktivnost.....	150
12.4. Resorpcija i metabolizam.....	152
12.5. Biohemijsko dejstvo.....	153
12.6. Avitaminoza i hipovitaminoza	157
12.7. Potrebne količine.....	157
12.8. Fizičko-hemijske osobine	158
12.9. Promene sadržaja vitamina B ₁₂ u toku prerade namirnica	158
12.10. Proizvodnja vitamina B ₁₂	159
13. BIOTIN	161
13.1. Istorijat istraživanja.....	161
13.2. Prirodni izvori	161
13.3. Hemijska struktura i biološka aktivnost.....	162
13.4. Antivitamini	162
13.5. Resorpcija i metabolizam.....	163
13.6. Biohemijsko dejstvo.....	164
13.7. Avitaminoza i hipovitaminoza	165
13.8. Potrebne količine.....	166
13.9. Fizičko-hemijske osobine	166
13.10. Proizvodnja biotina	166
14. VITAMIN C (ASKORBINSKA KISELINA)	169
14.1. Istorijat istraživanja.....	169
14.2. Prirodni izvori	169
14.3. Hemijska struktura i biološka aktivnost.....	170
14.4. Resorpcija i metabolizam.....	170
14.5. Biohemijsko dejstvo.....	172
14.6. Avitaminoza i hipovitaminoza	175
14.7. Potrebne količine.....	176
14.8. Fizičko-hemijske osobine	176
14.9. Metode za određivanje	177
14.10. Promene prirodnog sadržaja askorbinske kiseline u namirnicama ..	178

14.11. Primena askorbinske kiseline u prehrambenoj industriji	180
BIOLOŠKI AKTIVNA JEDINJENJA SA SPORNOM VITAMINSKOM FUNKCIJOM	181
15. UBIHINON	183
15.1. Istorijat istraživanja	183
15.2. Hemijska struktura i biološka aktivnost	183
15.3. Biosinteza ubihinona	185
15.4. Potrebne količine	186
15.5. Određivanje ubihinona	186
16. INOZITOL	187
16.1. Istorijat istraživanja	187
16.2. Prirodni izvori	187
16.3. Hemijska struktura i biološka aktivnost	188
16.4. Resorpcija i metabolizam	188
16.5. Biohemijsko dejstvo	189
16.6. Potrebne količine	190
16.7. Fizičko-hemijske osobine	190
17. p-AMINOBENZOVA KISELINA (PABA)	191
17.1. Istorijat istraživanja	191
17.2. Prirodni izvori	191
17.3. Hemijska struktura i biološka aktivnost	191
17.4. Biohemijsko dejstvo	192
17.5. Fizičko-hemijske osobine	192
18. HOLIN	193
18.1. Istorijat istraživanja	193
18.2. Prirodni izvori	193
18.3. Hemijska struktura i biološka aktivnost	193
18.4. Metabolizam holina	194
18.5. Biohemijsko dejstvo	195
18.6. Avitaminoza i hipovitaminoza	195
18.7. Potrebne količine	196
18.8. Fizičko-hemijske osobine	196
19. PANGAMINSKA KISELINA	197
19.1. Istorijat istraživanja	197
19.2. Prirodni izvori	197
19.3. Hemijska struktura i biološka aktivnost	197
19.4. Fizičko-hemijske osobine	198
20. LIPONSKA KISELINA	199
20.1. Istorijat istraživanja	199
20.2. Prirodni izvori	199
20.3. Hemijska struktura i biološka aktivnost	199
20.4. Biohemijsko dejstvo	200

---

21. OROTINSKA KISELINA	203
21.2. Hemijska struktura i biološka aktivnost.....	203
22. KARNITIN.....	205
22.1. Istorijat istraživanja.....	205
22.2. Hemijska struktura i biološka aktivnost.....	205
23. FLAVONOIDI	207
23.1. Istorijat istraživanja.....	207
23.2. Prirodni izvori	207
23.3. Hemijska struktura i biološka aktivnost.....	207
24. TEHNOLOŠKI ASPEKTI PROIZVODNJE VITAMINSKIH PREPARATA	211
24.1. Farmaceutski oblici vitamina	213
24.1.1. Čvrsti multivitaminski oblici	213
24.1.2. Proizvodi sa kontrolisanim oslobađanjem aktivne supstance	215
24.1.3. Tečni preparati vitamina	216
24.2. Pakovanje	217
Literatura	219
Spisak slika.....	229
Spisak tabela	233
Indeks	235